

gyünk és az örökösök mint osztatlan állapotú tulajdonosok kerül-
vén a telekkönyvbe, köztük a legfontosabb kérdés nem nyert meg-
oldást, és minthogy ők a valóságban mégis csakhamar megoszt-
ják a birtokot, de ennek telekkönyvi foganatosításáról többé nem
gondoskodnak, megindul a telekkönyvi falsumoknak ama végzetes
láncolata, melyből nem kevesebb zavar és anyagi kár háramlik,
mint mikor az egyéb ügyletek egész sorozata csak nyilvánköny-
vön kívül megy végbe.

Erre a díjszabás elkészítésénél, a mikor az egész törvénynek
legfőbb intentiója a telekkönyvnek rendbentartása és tényleg a
közjegyzőkre is tolja az eddigi számtalan mulasztás helyrehozását,
okvetlenül kellett volna gondolni és annak a közjegyzőnek, a ki
az ilyen osztályos egyezségekkel és a kapcsolatos 10—20 váz-
rajz elkészítésével járó súlyos munkától vissza nem riad, —
minden esetre kellett volna egy külön prémiumot juttatni, ha nem
is sokat, legalább 1—5 koronát vázlatrajzonként az eldarabolt
részlet értékéhez képest.

Még volna egy-két megjegyzésem, de azok kevésbé aktuális
kérdésekre vonatkozván, nem akarom t. olvasóimat tovább fáraszt-
tani és inkább csak azon csodálkozásomnak adok kifejezést, hogy
díjaink behajtásáról oly mostohán gondoskodtak. Ha már mellőz-
ték a tárgyalási díjnak — mint par excellence tömegköltségnek —
az illeték módjára való biztosítását, legalább ne utalták volna arra
a szerencsétlen közigazgatási behajtási utra; mert ez tisztára
annyit jelent, hogy az önként be nem fizetett díjaknak 90 száza-
léka elvész.

És sajnos, mindezekben a bajokon csak törvényhozási uton
lehet segíteni. Azért részemről céltalannak tartom a kamaráknak
és buzgó egyesületünknek e tárgyban indított mozgalmát, mivel ab-
solute nincs rá kilátás, hogy a mi kedvünkért, pláne ily episod-
kérdésben, akár legkisebb kerekecskéje is mozgásba jöjjön a mi
nehezen mozgó törvényhozási apparatusunknak.

Hirdetés.

Ambrózy István

késmárki kir. közjegyző oly helyettesítést keres, ki a német és tót
nyelvet bírja.

Okmányokkal ellátott ajánlatok közvetlenül hozzá intézendők.

EUROPA, Budapest.

KÖZJEGYZŐK LAPJA

Szerkeszti SCHILLING RUDOLF, budapesti kir. közjegyző.

KIADJA A MAGYARORSZÁGI KIRÁLYI KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Előfizetési ár: egész évre 5 frt, fél évre 3 frt.	Megjelenik havonként 2-szer	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Váci-körút 19.
--	--------------------------------	---

TARTALOM: A Nyugdíjintézet kérdéséhez. — Az 1886. VII. törvényzikk 6.
§-hoz. — A hagyaték átadása, ha a köteles rész hagyományi, utóörökös vagy az
özvegyi jog vitás. Irta: Dr. Szily Ferencz, budapesti kir. közjegyző-helyettes. —
Reform a francia közjegyzői törvényben. — Kérdés.

A nyugdíjintézet kérdéséhez.

Temesvárott.

Tekintetes Kartárs ur!

A „Közjegyzők Lapja“-ban foglalt felhívására vonatkozóan,
a közjegyzői nyugdíjintézet tekintetében nézetemet következőkben
bátorkodom közölni.

A nyugdíjintézet létesítését én nemcsak előnyösnek, hanem
felette szükségesnek tartom s azt hiszem, ha Kartárs urnak
sikerülend azt létrehozni, nagy hálával lesz ezért minden kartárs
lekötelezve.

A nyugdíj-alap megteremtésére szükséges összegek meg-
szerzésére vonatkozólag kifejtett nézetét azon irányban, hogy a
közjegyzőknek bélyegelárusítási engedély adassék s az elárusításért
a kincstár részéről adandó százalék a nyugdíj-alapra fordíttassék, —
nem osztom és keresztülvihetőnek nem tartom, — következő
okokból:

1. Ezen intézkedés által látszólag a bélyegelárusítók magán-
érdekei, helyesebben üzleti érdekei sértetnek, miáltal a közjegyző
— a közjegyzői intézmény ellen amugy is nagy számban fenn-
álló — ellenségeit csak szaporítaná s tartok tőle, hogy ezen
intézkedésből kifolyólag a közjegyző ügyforgalmában sokkal több
kárt fog szenvedni, mint a mennyi hasznot a nyerendő százalék
a nyugdíj-alapnak hozhat.

2. A bélyegkészlet, a követelményekhez képest, kisebb-nagyobb
forgalmu tőkét igényel s ugy vélekedem, hogy ennek előteremtése

sok közjegyzőnél nehézséggel fog járni, másrésről pedig a forgalmi tőkének csak 4 százaléknyi kamatvesztése a bélyegelárusítás után járó másfél százaléknyi haszonnal előnyös arányban nem áll.

3. A bélyegek kezelése nagy nehézséggel lenne összekötve, mert a közjegyző a kezelést maga el nem láthatván, rendetlen-ségek elkerülhetők nem lesznek, mi ismét kárral fog járni.

4. Oly helyeken, a melyeken pénzügyi igazgatósági székhely nincs, a bélyegjegyek beszerzése utazási költségbe kerül és idővesztéssel jár s vagy nagy bélyegkészletet kell a közjegyzőnek tartani, vagy pedig, igen gyakran, bélyeghiányban fog szenvedni.

A nyugdíj-alap gyarapítására felhozott II. és III. módozatot helyesnek és czélszerűnek tartom s ez irányban következőket vagyok bátor felemlíteni:

1. A nyugdíjképességet — és pedig úgy a királyi közjegyzők, mint azok özvegyei javára — nem kötném 10 évi, hanem legfeljebb 5 évi szolgálathoz.

2. Az évi 20 frt befizetést — mint kamarai illetményt — csekélynek tartom s azt hiszem, hogy évenként 40 frtot minden közjegyző könnyen befizethet s miután az 50 éven felüli közjegyzőknél a halandóság vagy munkaképtelenség beállása valószínűbb, ezeknek évi járulékát 60 frtban állapítanám meg (40 frt helyett), e szerint tehát fizetne évenként: az 50 éven alóli közjegyző 40 frtot, az 50 éven felüli pedig 60 frtot.

3. A beiratási 100 frtnyi — a régi közjegyzőkre is kiterjesztendő — díjnak kivétele — esetleg részletekben — nagyon czélirányos s én nem hiszem, hogy — saját jól felfogott érdekére tekintettel — ezen összegnek befizetését bárki is megtagadná. Én is 1875. augusztus 1. óta vagyok állásomban s ezen czimen az előirányzott, esetleg nagyobb összeget is kész vagyok befizetni.

Nézetem szerint a beiratási díjnak befizetése a kamarák által könnyen keresztül vihető.

Ezen számítás szerint, ha felteszszük, hogy a kartársak fele 50 éven felüli életkorban van, ezeknek, vagyis kerekszámban 132 közjegyzőnek évi járuléka á 60 frt = 7920 frt
132 — fiatalabb — közjegyzőnek évi

járuléka á 40 frt = 5280 frt
összesen 13,200 frt

5 évre tehát 66,000 frt
a beiratási díj pedig 26,500 frt
tenne ki, mihez az egyleti 20,000 frt

hozzáadva, 5 év alatt a nyugdíjalap rendelkezésére állana 112,500 frt és ennek időközi kamatai, mi oly tekintélyes összeg, hogy ebből nyugdíj már könnyen fizethető.

A nyugdíjösszeget illetőleg azt hiszem, hogy ezt 5 évi szolgálat után évi 600 frttal és 10 évi szolgálat után évi 1200 frttal lehetne a közjegyző, illetve özvegye részére megállapítani.

A nyugdíjképességnek rövidebb időre való leszállítása a nyugdíjintézetnek kárára nem lehet, mert a nyugdíj-igénylők száma arányban kell hogy álljon ezen (rövidebb vagy hosszabb) időközzel, másrésről pedig a rövidebb nyugdíjképesség megállapítása a régi közjegyzők belépését is valószínűvé tévén, ezen intézkedés a nyugdíj-alapnak csak előnyére lehet.

5. A helyetteseknek a nyugdíjintézetbe való bevonását helyeslem, magától értetődően azonban, miszerint a csekélyebb hozzájárulás a nyugdíjigénnyel úgy az összeg, mint az időre nézve igazságos arányba hozandó.

A nyugdíjintézet létesítését én nemcsak czélszerűnek és szükségesnek, hanem sürgősnek is tartom s így ajánlom és felkérem is Kartárs urat: sziveskedjék a cél eléréséhez szükséges intézkedéseket mielőbb megtenni.

Szeretném ad legyen az irányban azon nézetemnek kifejezést adni, miszerint legczélszerűbb lenne a kamarákkal az eszmét egyenként, röviden közölni, azzal, hogy a közléssel egyidejűleg — talán ennek elküldésétől számított 6 hétre — a központba egy értekezlet is egybehivandó lenne, melyen a kamara elnöke vagy kiküldöttje, esetleg kiküldöttjei által is részt vehet.

Meg vagyok győződve, hogy minden kamaránál — legalább elvben — sikerülend az eszme iránt megállapodást létrehozni, s akkor az értekezleten a nyugdíjintézet létesülése könnyen és gyorsan sikerülhet.

Az egyletnek ezen ügybeni eljárása nézetem szerint nem lehet gyors és biztos, mert egyrésztől nem minden közjegyző tagja az egyletnek, másrésztől pedig a hozzájárulási összegeket csakis a kamarák állapíthatják meg, legczélirányosabb tehát az ezekkel való közvetlen érintkezés.

Üdvözlő kartársa:

Plausich Mátyás.

Székely-Udvarhely.

Kedves Barátom.

A „Közjegyzők Lapja“ 4-ik számában megjelent felhívásod-folytán tisztelettel értesítelek, hogy a közjegyzők nyugdíjintézetének létesítését óhajtom és az erre vonatkozó mozgalmat tölem telhetőleg támogatni kész vagyok. Egyszersmind mint ezen üdvös intézmény létesítésének kezdeményezőjét és előharczosát üdvözöllek.

A részletekre nézve természetesen a kamarák határoznak, de én részemről azt a tervet, hogy a bélyeg-, tözs-dij és évenkinti 20 frt tagdíj felhasználtassék, legszivesebben fogadnám el, mert hogy beiratási czimen ujonnan kinevezett közjegyző, ki rendesen szegény ember s az első berendezkedésre való legszükségesebb pénzt is kölcsön veszi, mindjárt 100 forintot fizessen, azt hiszem, igen terhes kötelezettség.

A kincstár a kinevezés után 25 forintot vesz minden közjegyzőtől, holott az a szabály, mely erre vonatkozik, elavult és éppen nem igazságos, hogy az állam ezt a 25 frtot a maga javára beszédje. Engedje tehát el a 25 frtot s akkor a kinevezéskor minden közjegyző fizesse a nyugdíjalapnak a 25 frtot.

Továbbá lehetne talán a bélyeglelet jutalékokat is a nyugdíjalapjához csatolni. Igaz, hogy kevés lelet-jutalékot kaphatnak a közjegyzők, mert egyik sem hajhássza a leletet, de vannak olyan kényszerítő esetek, mikor föl kell venni a leletet, mert különben magát a közjegyzőt éri a lelet folytán kirótt birság.

A jutalék mindig kiutaltatik a közjegyzőnek, s ha azt felvenni nem akarja, akkor sem adatik vissza annak, a ki ellen a lelet föl volt véve, hanem megtartja a kincstár és szidják a közjegyzőt, miért nem veszi ki s miért csinál elszámolási dolgot az adóhivatali tisztviselőnek.

Az ilyen bélyegjutalékot, mely a közjegyzőnek járna, közvetlenül a nyugdíjintézetnek utalják ki a közjegyző helyett és az intézet nyugtájára fizesse ki az adóhivatal. Ez esetben semmi munka-szaporodás nem történik, csupán a közjegyző neve helyett kell más nevet írni. A kezelés marad a régi.

Nagyon helyes az is, hogy a nyugdíjintézetbe már a jelölt is felvétessék, mert ez a körülmény nagyban előmozdítja azt, hogy az ifjuság legjava is jelölti állásokat vállaljon, mig most különösen vidéken nagyon nehezen lehet jelöltet kapni.

Esetleg még a kezelő személyzetre is ki lehetne terjeszkedni, mert az is nagyon fontos, hogy a kezelésben begyakorolt egyén helyét könnyen ne változtassa.

Természetes mind az, mit a részletekre nézve elmondtam, csak érdeklődésem bizonyítása végett történt, mert azt hiszem, hogy ha mindenki elmondja gondolatait, a vezetők figyelme a legapróbb részletekre is kiterjedhet.

Fogadd szívélyes üdvözetemet, melylyel vagyok

őszinte tisztelőd

Szabó Albert.

Lugos.

Igen tisztelt Kartárs ur!

Hozzám intézett felhívása folytán kijelentem, hogy a „Közjegyzők Lapja“-ban a közjegyzők nyugdíjintézetének tárgyában kifejtett nézeteit mindenkben magamévá teszem s ámbár mély sajnálattal tapasztalom, hogy épen maguk a kir. közjegyzők, kik iránt a hivatalos s nem hivatalos körök még mindig, illetve most még inkább nagy ellenszenvvel viseltetnek, érdekeik megvédése iránt, még a szaklapokban sem fejtenek ki valamilyes tevékenységet, mégis azt hiszem, hogy egy kis jóakarattal s több érdeklődés mellett a nyugdíjintézetet létesíteni lehet.

A felvetett kérdés támogatására felhozott érveket teljesen meggyőzőknek találom s még csak azt kívánom megjegyezni, hogy én bélyegvásárlási jogosultsággal bírok s 1 százalékot levonhatok, mely jövedelmet előbbi időkben irodai személyzetemnek engedtem át, később azonban kénytelen voltam egyik segédem szabálytalan eljárása miatt felhagyni, de azért jogosultságom erejét nem veszítette.

Egyebekben pedig nézetem az, hogy ha fent és lent megszűnnék a közjegyzők iránti elfogultság és ellenszenv és ha a közjegyzői elavultnak mondható törvény a modern igényeknek s a gyakorlati élet szükségleteinek megfelelő módon újból szerkesztetnék: magában a törvényben is lehetne oly intézkedéseket tenni, melyek az elaggott, vagy másképen munkaképtelenné vált közjegyző sorsát s megélhetését biztosíthatnák.

Miért nem lehetne például kimondani, hogy a munkaképtelenség miatt állásától megvált közjegyzőt a szolgálati évek s a jövedelem arányához képest a helyét elfoglaló új közjegyző a

jövedelem bizonyos százalékában avagy általuk közös egyetértés szerint megállapítandó évi járandóságban részesítse? mert az új közjegyző úgy szólva kész irodát vesz át s mások munkálkodásának gyümölcsét élvezni minden kárpótlás nélkül, a lelépő közjegyzőnek pedig épen agg, munkaképtelen korában van szüksége anyagi támogatásra. Ha a két közjegyző magánuton ki nem egyezik: a döntést a viszonyok és körülmények méltányos figyelembe vétele mellett bátran a közjegyzői kamarára lehetne bízni.

Ezt és hasonló eszmét tovább lehetne fűzni és a nyugdíjintézet sikeres létesítése céljából más tisztességes eszközökhöz is nyulni, de e kérdéssel tovább nem foglalkozom, csak azt kívánom megjegyezni, hogy a francia örökölhető rendszer is megérdemelne a komoly vitatást.

Fogadja egyebekben kiváló tiszteletem kijelentését, melylyel vagyok

kész szolgálja és kartársa

Bésán Mihály.

N.-Tapolcsány.

Igen tisztelt kartárs ur!

Nagyrabecsült felhívása folytán nyílt szerencsém tisztelettel válaszolni, hogy közjegyzői-nyugdíj alapnak megalkotása szavakkal s elmefuttatásokkal nem eszközölhető, mert bár mennyit is irunk az célhoz nem vezet, de ha komoly a szándék, akkor egy központi végrehajtó bizottság szervezése érdekében a mozgalmat megindítani s ennek feladata lenne minden közjegyzőre s újonnan kinevezettre is teszem 50—100 forintnyi alapítási összeget kivetni s a nem fizetőktől szükség esetén kényszer útján is behajtani.

Lehetne ezen kívül minden közjegyzőt évi 10—15 frtnyi hozzájárulásra is kötelezni.

A központi végrehajtó bizottság oly módon lenne megalakítható, hogy minden közjegyzői kamara közgyűlésein egy vagy két tagot delegálhatna s ezek egy meghatározandó helyen és napon összejövén, megválasztanák a központi végrehajtó bizottságot, mely az alaphoz való hozzájárulási kérdésben végérvényesen hivatalva lenne dönteni.

A mi a közjegyző-jelöltnek a nyugdíj-alaphoz bevonását illeti, az nézetem szerint igen erőltetett dolog, mert fiatal ember mint kezdő, nagyon is rászorul a fizetésére, azután pedig nagyon

bizonytalan, hogy lesz-e valaha közjegyző belőle, legtöbb esetben megúván a várakozást, más pályára lép s így nézetem szerint nem is méltányos tőlük bár mit is követelni.

Javaslatom nem új s beismerem, hogy kissé drasztikus, de az egy bizonyos, hogy célhoz vezet, alapján a nyugdíj-alap egy év alatt megteremthető.

Szívelyes üdvözetemnek kijelentése mellett maradtam

tisztelő kartársa

Keveczky Lajos.

Kis-Kun-Félegyházán.

Igen tisztelt Kartársam!

A szerkesztésedben megjelenő „Közjegyzők Lapja“ 2-ik számában a nyugdíjintézetről közzétett cikkekben foglalt felhívás folytán örömmel ragadok tollat, hogy a nyugdíjintézmény ügyének előbbrevitele érdekében indított mozgalomhoz való csatlakozásomat kijelentsem. Teszem pedig azt, mert az időt, immár a régen táplált óhaj megvalósítására, érkezettnek tartom. A közjegyzői kar, részint új állások szervezése, részint megüresedett állásoknak fiatal erővel való betöltése folytán a „Charmant“ féle javaslat tárgyalásának ideje óta, az utolsó 5—6 év alatt annyira erősödött, hogy csupán az ifjabb generációnak bevonásával is az intézményt létesíthetőnek tartom.

Nem adom fel ma sem azon álláspontomat, hogy a nyugdíjintézetet csak a valószínűségi számítás alapján készített matematikai táblázatok figyelembe vételével lehet kielégítően alkotni; ily intézetben pedig alaptőke hiányában meglehetősen nagy évi járulékokra van szükség, a minek fizetésére a már ma működő közjegyzőket törvény útján kényszeríteni alig lehet; nem marad tehát más, az én nézetem szerint: mint az önkéntes belépés a mai közjegyzőkre és esetleg a kényszer belépés a jövőben kinevezendőkre.

De e soraim szűk keretében én részletekhez szólni nem akarok, pártolom az eszmét s tőlem telhetőleg annak mielőbbi megvalósítására közreműködni kötelességemnek tartom.

Az ügyet az országos közjegyzői együletben is fel kell ele-

veníteni, napirendre tűzni, egy szűkebb körű bizottságot a szükséges teendőkkel mielőbb megbízni.

Kartársi üdvözetem jelentése mellett vagyok

készséges hived

Dr. Róth Zsigmond

kir. közjegyző.

Az 1886. VI. törvényczikk 6. §-hoz.

Az 1886. VII. t. cz. 6. §. a helyettesítésről intézkedik és két esetet különböztet meg, az egyik eset az, mikor a közjegyző nem állandó helyettessel helyettesíti magát, a mikor is a „helyettes” nevét és lehetőleg a helyettesítés időtartamát a kamarának esetről-esetre írásban bejelenteni tartozik; a másik eset pedig, a mikor „a közjegyző előzetesen is bejelentheti azon helyettesi minőséggel bíró közjegyző jelöltnek a nevét, a ki őt távollét vagy betegség esetében helyettesíteni fogja.”

Tehát bizonyos, hogy kétféle esetben, kétféle módon történhetik és történik a helyettes kirendelése, azaz az első esetben a kamara esetről-esetre ad ki helyettesítési rendelvényt, a második esetben azonban az állandó helyettesnek az előzetes bejelentés alkalmával kell, hogy kiadja a rendelvényt, a melynek hatálya kiterjed arra az egész időre, a míg ő az illető közjegyző állandó helyettese, és pedig a kamara kiadja a rendelvényt szintén előzetesen és pedig akkor is, ha a tényleges helyettesítés esete nem is állott be az előzetes bejelentés alkalmával.

A lényeges különbség tehát a két esetben az, hogy az állandó helyettes, olyannak már előre igazolvánnyal ki van rendelve, a nem állandó helyettes pedig csak esetről-esetre a tényleges helyettesítés alkalmával, tehát az egyiknek állandó igazolványa van, a másiknak pedig nincsen.

Mindkét eset pedig megegyezik abban egymással, hogy tényleg csak úgy járhat el a helyettes a közjegyző helyett, ha neki a kamara által kiadott igazolványban előzetesen jogosultsága van.

Véleményem szerint annyira világosak az említett különbségek, hogy alig lehetne elhinni azt, hogy az életben a kamarák gyakorlata ne egyforma legyen. És tényleg a kamarák intézkedéseikben nem egyformán járnak el. Nem ismerem mindenik ka-

mara gyakorlatát, tehát nem mondhatom, hogy többféleképpen járnak el, a mi azonban szintén lehetséges, hanem kétféle eljárást ismerek és így kétféléről bátran beszélhetek.

Van olyan kamarai gyakorlat, a mely az állandó helyettesnek kiadja az igazolványt és ezáltal ugyszólva a közjegyző helyettesét kinevezi, szóval a helyettest hivatalának gyakorlatára egyszersmindenkorra — természetesen ugyanazon egy közjegyző mellett — feljogosítja.

És nem kíván a közjegyzőtől egyebet, mint az idéztem 6. §. azon intézkedésének betartását, azaz, hogy „a közjegyző a helyettesítés szükségének bekövetkeztét és annak megszűntét a kamarának esetről-esetre jelenteni köteles.”

A másik kamarai gyakorlat nem ad ki előzetesen helyettesi rendelvényt, hanem esetről-esetre. Hiába jelenti be a közjegyző állandó helyettesét, a kamara mint olyannak nem ad ki rendelvényt, hanem egyszerűen tudomásul veszi a bejelentést, és csak ha a helyettesítés szükségessége beáll, akkor adja ki esetről-esetre a helyettesi rendelvényt.

Ennél a kamarai gyakorlatnál tehát állandó helyettes nem létezik. Van a közjegyzőnél alkalmazásban levő olyan jelölt, a ki helyettesi képesítéssel bír, és a kivel a kamara előzetes beleegyezése mellett helyettesítheti magát, de állandó helyettese nincsen.

Véleményem szerint ez utóbbi gyakorlat sem a törvényt, sem a célszerűséggel nem indokolható, és nem tudom felfogni az okot, mely azt életre hívta, annál kevésbé tudom megmagyarázni azt, hogy e célszerűtlen, de sőt káros gyakorlat miképpen tudja magát mai napig is életben fenntartani.

Ez a gyakorlat, ha nem a Novella előtt lépett volna életbe, akkor azt gondolnám, hogy a Novella 5. §-nak téves értelmezésén alapul. E §. ugyanis azt mondja, hogy „a közjegyző köteles a helyettesül alkalmazható közjegyzői jelölt vagy jelöltek nevét az illető közjegyzői kamarának írásban bejelenteni.”

„A kamara a jelentés felett a legközelebbi ülésében határoz, s ha a bejelentett jelölt ellen kifogása nincs, a jelölt helyettesi minősítvényét a nyilvántartási jegyzékbe bejegyzzi.

A törvény ezen intézkedésével azt akarta elérni, hogy a helyettesi minősítvényvel bíró jelöltek nyilvántartassanak és ha a helyettesítés szüksége beáll, akkor a kamarának legyenek rendelkezésére olyan jelöltek, a kiket helyettesekül kirendelhet.

A törvény említett intézkedése azonban az állandó helyettesek állandó kinevezését, és nekik a helyettesi rendelvénynek előzetesen egyszersmindenkorra leendő kiadását nem gátolja, mert az egy egész külön intézkedés, a mi csak arra vonatkozik, hogy a helyettesi minősítvénnyel bíró jelöltek nyilvántartassanak, tehát azért, mert az állandó helyettes is a névjegyzékben nyilvántartva van, nincs semmi ok a miért ő állandóan kinevezve ne lehetne.

A törvény tehát semmiképp sem indokolja azt a gyakorlatot, a mely nem tesz különbséget az esetről-esetre leendő helyettes és az állandó helyettes között, magán tudakozódásomra sem kaptam semmiféle magyarázatát és indokát ennek a véleményem szerint nem helyes gyakorlatnak. Én pedig azt megmagyarázni nem tudom.

Czélszerűségét sem tudom felfogni, mert az véleményem szerint nem, hogy czélszerű volna, de ellenkezőleg, nagyon hátrányos következményekkel jár.

A közjegyző eleget tesz a törvénynek, mikor előzetesen bejelenti állandó helyettesét és világos, hogy ha a kamara elfogadja a kijelölt helyettest, a közjegyzőnek nincsen egyéb teendője, mint hogy a „helyettesítés szükségének bekövetkeztét és annak megszűntét a kamarának esetről-esetre jelenteni köteles.”

Ha ezeket a köteleességeket teljesítette, akkor megtett mindent, a mit a törvény követelt és teljesen nyugodt kellene hogy legyen a következmények miatt.

Igen, de a gyakorlatban ez nincs így, mert ha a helyettes állandóan nincs kinevezve, hanem a kamara esetről-esetre nevezi ki csak, világos, hogy a mikor a közjegyző bejelenti, hogy a helyettesítés szükségessége beállván, ő gátolva van a közjegyzői teendőkben és őt, a megjelölt időn túl állandó helyettese helyettesíti, nincs elintézve a dolog, mert a helyettesítési rendelvény még nincs kiállítva és a helyettesi jogosultság nincs igazolva.

No már most, ha tekintjük az életet, hogy történik ez a dolog?

A közjegyző bejelenti, hogy betegség vagy egyéb ok miatt a mai napon őt állandó helyettesse képviseli, és miután a kamarának sem oka nincs, hogy az állandó helyettest ki ne nevezze, sem nem szokása a kinevezést megtagadni, a helyettesítési rendelvényt mindig kiadja és pedig a bejelentett határidőtől kezdődő hatálylyal, és a közjegyző és a helyettes teljesen nyugodtak.

Pedig hát okuk volna a nyugtalanságra elég, mert hát a

helyettes mindig már működésben van akkor, mikor még arra jogosultsága megállapítva nincsen. Azaz a helyettes közjegyzői teendőket végez már akkor, mikor ő még helyettesül kirendelve nincs. Ez a helyzet, ezen, szerintem nem helyes gyakorlat mellett és ezen a helyzeten ezen gyakorlat mellett segíteni sem lehet, mert tegyük fel, hogy a kamara minden egyes bejelentés felett azonnal szabályszerű ülésben határoz, még a kamara székhelyén levő helyettesítések sem történhetnek meg azonnal, és ha aznap meg is történnek, de soha sem történhetnek meg oly hamar, hogy a helyettes mielőtt funkcióba lépne, a helyettesi rendelvényét megkaphassa. No már ha a helybeli helyettesítések sem eszközölhetők kellő időben, mi történik a vidéki közjegyzők helyettesítésével?

A közjegyző nem mindig tudhatja napokkal előre az időpontot, a mikor helyettesítésre szorul. De bizván abban, hogy állandó helyettese van és bizván a törvényben, bejelenti ma, hogy holnap például állandó helyettese fog működni, vagy vegyük hirtelen rosszullét esetét, csak azt jelentheti, hogy állandó helyettese azonnal működésbe lépett. Már most addig, a míg a helyettesítési rendelvény megérkezik, okvetlen napok tellesnek el, és a helyettes jogosultsága igazolva nincsen.

Kérdés, hogy kifogás esetében érvényessé lesz-e az az okirat, a melyet a helyettes kiállított azon időközben, míg a rendelvénye megérkezik, habár az utólag kiadott rendelvényben az időpont is meg van állapítva, a mikor a helyettesítés kezdetét vette?

Van még egy legyőzhetlen technikai nehézség e mellett a szerintem nem helyes gyakorlat mellett. Az t. i. hogy a helyettes tartozik a rendelvényének számára hivatkozni. Hát ez szintén lehetetlen, mert a míg a rendelvény kiadva nincs, a számát sem ismerheti a helyettes. Mire hivatkozik tehát?

Hallottam, hogy úgy segítnek a dolgon, hogy megsürgönyöztetik a beadványuk számát. De hát ily segédeszköz közjegyzőnél megengedhető-e?

Van még egy körülmény, a mi világosan ezen gyakorlat ellen szól. A 9. §. azt mondja, hogy „ha a közjegyző bármily ok miatt eljárni akadályozva van és helyettese vagy székhelyén más közjegyző nincsen, halasztást nem szenvedő esetekben a közjegyző székhelyén levő kir. járásbiróság vezetője végzi mindazon teendőket stb.”

Tehát ezen § felteszi, hogy a közjegyzőnek állandó helyettese van, aki akadályoztatás esetében azonnal külön megbízás

nélkül végezheti a halaszthatlan teendőket. Ha pedig a helyettes állandó rendelvénnyel nem bír, akkor ő nem is állandó helyettes és akkor nem is végezheti külön megbízás nélkül, még a halaszthatlan teendőket sem.

S. R.

A hagyaték átadása, ha a köteles rész, hagyományi, utóörökösi vagy az özvegy jog vitás.

Irta: Dr. Szily Ferencz, budapesti kir. közjegyző helyettes.

Az örökösödési eljárásról szóló 1894: évi XVI. törvényczikk arra az esetre, ha a kötelesrészhez való igény, hagyományi vagy utóörökösödési jog vitássá válik, a hagyaték átadásáról a 77., 78. és 82. §-ban intézkedik. Ezen értekezés czélja ezen szakaszok magyarázata:

I. A köteles rész vitás volta.

A köteles részhez való igény a végrendelet ellen való törvényes örökösödés, melynek jogcíme tehát a törvényben van. Ugyan csak a törvény határozza meg, hogy kiket illethet a köteles rész s milyen legyen a köteles rész nagysága. E szerint köteles részhez van joga:

1. a szülőknek azon vagyonban, melyben ők végrendelet nélkül örökösödnének. A szerzeményi vagyonban tehát úgy az apának, mint az anyának, az ági vagyonban pedig azon szülőnek van köteles részhez való joga, a kitől vagy a kinek ágától a vagyon származik.

2. A lemenő ági törvényes örökösöknek tekintet nélkül a vagyon minőségére.

Ilyen törvényes örökösök:

a) a törvényes vagy törvényesített gyermekek, illetve ezeknek leszármazói:

b) az anya után a törvénytelen gyermekek, illetve ezeknek leszármazói;

c) az örökbefogadó szülőknek örökbefogadott gyermekei illetve ezeknek azon leszármazói, kik az örökbefogadás létrejötté (az örökbefogadási szerződés kelte s ha az gyámhatósági jóváhagyást igényel, a jóváhagyás napja) után születtek. *)

*) Lásd a 8. számban megjelent cikkemet.

Erdélyben az osztr. polg. törv. kv. 762. és 763. §-ai értelmében köteles részhez van joguk a gyermekeknek, kik alatt a 42. §. szerint a lemenő ágbeli valamennyi rokonok, unokák és ősunokák is foglaltatnak, valamint ezek hiányában a szülőknek, kik alatt minden nagyszülők foglaltatnak.

A mi a köteles rész nagyságát illeti, az fele annak, a mit az illető törvényes örökös végrendelet hiányában törvényes örökösödési jogon örökölné. Erdélyben a lemenőkre nézve (osztók. 765. §.) ugyanezen szabály áll, míg a felmenőket köteles részül egy harmada illeti annak, a mit az a törvényes örökösödés szerint kapott volna (osztók. 766. §.)

Mindezen kérdések a törvényben és törvényes gyakorlatban már meg lévén állapítva az örökösödési eljárás során vita tárgyát nem is képezhetik.

Vita tárgyát csakis a következő kérdések képezhetik:

1. Van-e az igénylőnek egyáltalán igénye a köteles részhez? a mely vita ismét kettős irányu lehet:

a) egyszerű mellőzés esetén vita tárgyát képezheti, hogy áll-e az igénylő örökhagyóval olyan törvényes örökösi kapcsolatban, mely szerint őt a törvény értelmében a köteles rész megilleti? nem elégitette-e ki őt örökhagyó a köteles rész erejéig még életében előre kapott értékekkel, melyek betudandók? nem mondott-e le az igénylő az örökségről?

b) kitagadás esetén a fenti kérdéseken kívül vita tárgyát képezheti, volt-e örökhagyónak jogszerű oka a köteles részre jogosultat kitagadni? s a kitagadás szabályszerűen történt-e?

2. vita merülhet fel a köteles rész kiszámítása tekintetében. Itt szem előtt kell tartanunk egy részt azon az osztrák polgári törvénykönyvben is elfogadott elvet, hogy a köteles részt az arra jogosult szükségörökös tisztán, minden tehát tőlmentén követelheti, azt tehát még az özvegyi jog sem terhelheti, másrészt azon elvet, hogy a köteles rész nem követelhető természetben sem egyes tárgyakban, sem a hagyatéki vagyon bizonyos hányadában, hanem csakis készpénzben. Vita esetén tehát a kötelesrész egy meghatározott pénzösszegben állapítandó meg. Vita tárgyát képezheti tehát ezen pénzösszeg nagysága, melynek kiszámításánál csakis a tiszta hagyaték vehető alapul a terhek levonása után. Ezzel kapcsolatban tehát vita merülhet fel a hagyaték cselekvő és szenvedő állagának megállapítása tekintetében is, hogy bizonyos vagyontárgyak a hagyatékhöz tartoznak-e

vagy sem? a felszámított terhek tényleg hagyatéki terhet képeznek-e? tartozik-e valamely örökös, esetleg épen maga a köteles részre jogosult előre kapott érték címén az örökös társaknak, mely leszámítandó? Mindezen körülmények befolyásolják a köteles rész összegét.

Midőn ilyképen a köteles rész vitássá válik, nem lévén megállapítható az egyes örökösöknek osztályrésze, perre utasító végzést kell hozni, ámde ez a végrendeleti örökösre nézve szerfelett hátrányos, mert az őt a neki hagyott egész vagyon feletti szabad rendelkezésben korlátozza, dacára annak, hogy a köteles részre jogosultnak ezen vagyontárgyakra nézve semmi tulajdoni igénye nincsen, neki csak, hasonlóképen akár melyik hitelezőhöz, készpénz követelése lévén a köteles rész erejéig. Sőt a körülményekhez képest a köteles részre jogosult a végrendeleti örökösre szállott örökséget a 90. §. értelmében zár alá is vétetheti.

(Folytatása következik.)

Reform a francia közjegyzői törvényben.

Közjegyzővé lett kineveztetésem idejében, mikor még hazánkban a közjegyzőségnek semmi előélete sem volt és ha az ember bizonyos fogalmat akart szerezni a gyakorlatról, csakis külföldön kereshetett és találhatott felvilágosítást. Kezembe akadt Albert Amiaudnak „Études sur le Notariat français“ című munkája, a mely 1879 ik évben jelent meg. A második kötetnek, mely reformokat javasol és ezeket tárgyalja, előszavában a többek között ilyenek olvashatók:

„E munka már elő volt készítve, a mikor 1876. október havában megjelent azon miniszteri körlevél, mely felhívja a bíróságokat és fegyelmi kamarákat arra, hogy e testület felett tevékenyebb és szigorubb felügyeletet gyakoroljanak. Talán már akkor közre kellett volna adnom e művet. Közjegyzők és barátaim sürgettek is, de én várni akartam. Azt reméltem, hogy a pecsétőrnak bölcs tanácsai meg fognak hallgattatni és hogy a fegyelmi kamarák ezen alarme kiáltásra felébredve, ki fognak lépni tétlenségükből és meg fogják érteni végre, hogy ők még megmenthetnék az intézmény becsületét és jövőjét. Sajnálkozásomra mondhatom, hogy csalatkoztam. A visszaélések most is megvannak, a

kamarák mindig vakok vagy elnézők és a pusztulások száma napról-napra növekedik.

Itt jegyzetbe oda teszi, hogy 1876. január 1-től kezdve Bordeaux és Poitiers törvényszékek területén huszonkét közjegyző mozdított el. És hozzá teszi, hogy más kerületekben sem voltak inkább megkimélve.

Ezután a jegyzetekben idézi a különböző lapok véleményét és azok közt ilyenek olvashatók:

A Figaro 1877. augusztus 27-én így ír: A legnagyobb mértékben sajnálandó, hogy a közjegyzők a jogkeresők bizalmával felruházva és számtalan körülmények között azok pénzüknek visszatartására kényszerítve, nincsenek kötelezve arra, hogy a letétekről nyilvántartói jegyzéket vezessenek, hogy ők minden ellenőrzéstől mentesek és nem tartoznak magokviseletéről számolni és így hosszú évek folyama alatt eltitkolhatják hűtlenségük bizonyítékait egész addig, a míg őket a végromlás utoléri és klienseik vagyona kompromittálva van.

Journal du notariat 1861. január 12-én így ír:

Azon számos balesemény, a mely a közjegyzőség kebelében előfordult, és tekintélyére és becsületére oly súlyos csapást mért, inkább a közjegyzők képtelenségének és tudatlanságának számítható be, mint becstelenségüknek. Ha elfogadjuk ezen premisszát, — a mit különben kétségbe vonni nem lehet — következtetni lehet, hogy a közjegyzői állásra bocsátás feltételei nem elég garanciák és sürgősen szükséges a törvényhozáshoz fordulni újabbakért.

Rochon du Verdier, „Essai sur l'institution du notariat“ című munkájában ezeket írja:

„A közjegyzőség, mely egykor tekintély (sacerdoce) volt, sajnálattal kell kijelentenünk, hogy ma már nem egyéb spekuláció.“

Ilyen és hasonló kifakadásokkal van tele az előszó és mondhatom, hogy az egész munka. És jellemző az, hogy úgy az író, mint számtalan idézetek a közjegyzőségnek szomorú állapotát főleg azaal indokolják, hogy a közjegyzők inkább tudatlanok és képtelenek mint becstelének.

A szerző 9 pont alatt állítja fel, reformköveteléseit és ezek a következők:

1. A képesség garanciáit szaporítani.

2. Az erkölcsi színvonalat emelni, a közjegyzői kamaráknak eszközt és jogot adván örökös és szigorú fegyelem gyakorlására.

3. Kötelezni minden közjegyzőt arra, hogy az iroda bevételeiről és kiadásairól, különösen a rájuk bízott letéteményezett összegekről számadást vezessenek.

4. Követelni, hogy a közjegyzők szabályszerűen és rövid határidő alatt legyenek kötelesek követelni a fedezetet, megrövidítvén a költségek és díjak fizetésére előírt határidőket.

5. Megállapítani egy általános és egyöntetű díjtarifát.

6. Módosítani a ventosei törvény 31. cikkét és megszüntetni, a mily hamar csak lehet, az oly állásokat, a melyek jövedelmei nem elegendőek arra, hogy a közjegyző existenciáját biztosítsák. (Az idézett törvény azt tartalmazza, hogy minden békebirói kerületben legalább két és leg több 5 közjegyző legyen.)

7. Egyformásítani a kerületeket, megszüntetvén a különböző osztályzatokat a közjegyzők között.

8. Megszüntetni a ventosei törvény 9. cikkét, a mennyiben azt rendeli, hogy az okiratok felvételénél vagy két tanu vagy egy második közjegyző legyen jelen.

9. Törvényhozásilag szabályozni a közjegyzők felelősségét.

S. R.

(Folytatás következik.)

Kérdés.

Hagyatéki tárgyalásoknál köteles-e a közjegyző tolmácsot alkalmazni arra az esetre, ha a közjegyző a felek által beszélt nyelvet nem érti, a jegyzőkönyvet vezető irnoka pedig érti? (Végreh. rend. 72. §.)

Justus.

KÖZJEGYZŐK LAPJA

Szerkeszti SCHILLING RUDOLF, budapesti kir. közjegyző.

KIADJA A MAGYARORSZÁGI KIRÁLYI KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Előfizetési ár: egész évre 5 frt, fél évre 3 frt.	Megjelenik havonként 2-szer	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Váci-körút 19.
--	--------------------------------	---

TARTALOM: Egyleti élet. — Levelezés. — A hagyaték átadása, ha a köteles rész hagyományi, utóörökös vagy az özvegyi jog vitás. Irta: Dr. Szily Ferencz, budapesti kir. közjegyző-helyettes. (Folytatás.) — A hagyaték tárgyalási díj megállapítása kérdéséhez. Jakab Géza, kir. közjegyző. — Codificáció. — Reform a francia közjegyzőségben. (Folytatás.) — Közjegyzői díjak megtérítése, ha a váltó az óvatolás alkalmával beváltatik. Közli: Dr. Majtinszky Zsigmond, közjegyző-helyettes. — Hirdetés.

Egyleti élet.

Az országos egyletünk folyó évi április 27-én megtartott ülésének jegyzőkönyvét az alábbiakban közöljük:

Jegyzőkönyv.

Fölvéve Budapesten, 1899. évi április hó 27-én, a Magyarországi kir. közjegyzők egylete központi bizottsági üléséről.

Jelenlevők: Zimányi Alajos, központi bizottsági elnök, Dr. Cottely Géza, Jakab Géza és Jeszenszky Danó központi bizottsági tagok.

Elnök Zimányi Alajos az ülést megnyitja s a jegyzőkönyv felvételére Jakab Géza bizottsági tagot kéri fel.

I. Elnök előterjeszti, hogy egyleti tagokul szabályszerűen jelentkeztek:

1. Dr. Jeszenszky István budapesti közjegyző,
2. dr. Papp József bonyhádi közjegyző, és
3. Dr. Lipcsey Péter egri közjegyző-helyettes.

Mindhárom jelentkező az egylet kebelébe alapsabályszerűleg tagul fölvételre azzal, hogy tagsági viszonyuk a folyó 1899. év január első napjától veszi kezdetét.

Miről a fölvett tagok, valamint az egyleti pénztáros is tudomásvétel végett s az utóbbi emez új tagoknak a törzs-könyvbe